

**Асоціація неонатологів України  
Національна медична академія післядипломної освіти  
ім. П.Л. Шупика  
кафедра неонатології**

# **ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВ ГРУДНОГО МОЛОКА ДЛЯ ВИГОДОВУВАННЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ ВИСОКОГО РИЗИКУ**

**Воробйова О.В.**

**26 вересня 2017  
м.Київ**

Доповідь створена на підставі адаптованої клінічної настанови, заснованої на доказах (робочий варіант) за егідою **Асоціації неонатологів України**

## «ВЖИВАННЯ, ОБРОБКА І БАНКІНГ ДОНОРСЬКОГО ЖІНОЧОГО МОЛОКА В УКРАЇНІ»

на чолі робочої групи - **Коржинський Ю.С.** - завідувач кафедри педіатрії та неонатології факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, професор, д.мед.н.

### Робоча група:

**Воробйова О.В.** - професор кафедри неонатології НМАПО ім. П.Л.Шупика, д.мед.н.

**Бакаєва О.М.** - завідувач Неонатологічного центру НДСЛ «ОХМАТДИТ» МОЗ України

**Чуйко М.М.** - професор кафедри педіатрії і неонатології ЛНМУ ім. Д. Галицького, д.мед.н.

**Мавропуло Т.К.** - професор кафедри госпітальної педіатрії №2 та неонатології ДЗ

«Дніпропетровська медична академія МОЗ України», д.мед.н., професор

**Павлишин Г.А.** - завідувач кафедри педіатрії №2 ТДМУ, професор, д.мед.н.

**Похилько В.І.** - проректор з науково-педагогічної роботи та виховної роботи Української медичної стоматологічної академії, професор кафедри педіатрії №1 з пропедевтикою та неонатологією, професор, д.мед.н.

**Яблонь О.С.** - завідувач кафедри педіатрії №1 ВНМУ ім. М.І.Пірогова, д.мед.н., професор

## З глибини століть до наших днів

- Історія донорства молока бере свій початок з давніх часів. Якщо жінка не мала можливості самостійно вигодувати дитину, вона вдавалася до допомоги годувальниці, якої могла стати родичка або просто знайома. Відомо, що подібна практика існувала в Стародавньому Єгипті, Греції, Римської імперії, а після XI століття послугами годувальниць користувалися аристократичні і королівські сім'ї Європи.
- Перехід від приватних послуг до пунктів збору і обробки молока позначився на початку XX століття.
- Першим подібним закладом став банк молока, що відкрився у Відні в 1909 році при госпіталі Святої Анни.
- В 1960-70 роки при дитячих поліклініках працювали «донорські пункти» для збору надлишків грудного молока у годуючих матерів і видачі його нужденним дітям у віці до одного місяця. Згодом ці установи припинили своє існування у зв'язку з труднощами в контролі якості молока і розвитком індустрії дитячих поживних сумішей, у 80-х — ВІЛ інфекція.

## Сучасність

- На даний час 214 банків жіночого молока активно працюють в Європі і заплановано відкриття ще 17 банків. Великий інтерес проявляють також багато азійських країн, що розвиваються, і здійснюється ряд відповідних проектів.
- На час розробки настанов в Україні відсутні банки грудного молока і відсутній доступ до безпечного донорського молока в даний час є обмеженим, воно, практично, недоступне.
- **Національні настанови** існують з 2010 року в Швеції, Великобританії, з 2007 року в США, а з 2002 року в Норвегії.

## Сучасність

- В жовтні 2010 року було створено **Європейську асоціацію банків грудного молока** (European Milk Bank Association (EMBA)). Її штаб-квартира знаходиться в Мілані, її веб-сайт [www.europeanmilkbanking.com](http://www.europeanmilkbanking.com).
- Правління асоціації складається з 11 членів з 9 європейських країн.
- Дані Настанови базуються на принципах, проголошених спільною Декларацією Європейською асоціацією банків молока (EMBA) і Асоціацією банкінгу людського молока Північної Америки (HMBANA).

# Актуальність

- Грудне молоко є вибором №1 для вигодовування новонароджених.
- Переваги грудного вигодовування перед вигодовуванням молочними сумішами загальновизнані і не викликають сумнівів.
- У випадку відсутності материнського молока, його нестачі або наявності протипоказань до вигодовування молоком матері, як наприклад, її ВІЛ-позитивний статус, донорське жіноче молоко має перевагу перед молочними сумішами.
- Доказана доцільність вигодовування **передчасно народжених дітей з дуже малою і екстремально малою масою тіла**, а також інших новонароджених високого ризику грудним молоком протягом короткого часу (не більш 1-2 тижнів).

# Актуальність

**Встановлено короткотривалі переваги вигодовування донорським жіночим молоком:**

- Більш рання переносимість ентерального годування
- Знижений ризик інфекції
- Знижений ризик некротизуючого ентероколіту

**А також довготривалі переваги вигодовування донорським жіночим молоком:**

- Більш низький діастолічний артеріальний тиск
- Зниження ризику розвитку резистентності до інсуліну в старшому дитинстві



**Банк грудного молока = банк донорського жіночого молока** – установа, що обробляє та зберігає грудне молоко для медичних потреб.

**Банкінг донорського жіночого молока** – організація діяльності банків донорського жіночого молока

## Цільові групи пацієнтів за стандартами Європейської асоціації БГМ

**•Новонароджені високого ризику з потребою в короткотривалій дотації грудного молока (протягом 1-2 тижнів):**

- 1.народжені передчасно при терміні до 32 тижнів гестації,
- 2.немовлята з дуже малою масою тіла при народженні та інші новонароджені високого ризику, потреби яких не можуть бути забезпечені материнським молоком.

**•При наявності достатніх резервів ДМ його можна використати також для годування немовлят звичайного ризику, в т.ч., поза періодом новонародженості.**

# Напрямки діяльності **Асоціації неонатологів** у створенні банків грудного молока в Україні

1. В 2016 році **ініціатор** створення БГМ в Україні *Асоціація неонатологів України* (на чолі з проф. Т.К. Знаменської) сумісно з *Польською Асоціацією неонатологів* (на чолі з проф. К. Корнацькою) та *Асоціації БГМ Польщі* (на чолі з проф. А. Веселовською).
2. У березні 2017 року підписаний договір о співпраці між *Асоціацією неонатологів України* – проф. Т. Знаменською та *Асоціацією БГМ Польщі* - з Президентом Фонду БГМ Польщі – проф. А. Веселовською.

| Załączniki №1<br>Umowa o udostępnienie know-how<br>z dnia 22.03.2017                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                     | Dodatek №1 do<br>Noi-хау Ліцензійна угода<br>від 22.03.2017 |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|------------|
| Warszawa                                                                                                                                                             | 22.03.2017                                                                                                                                                                                          | Варшава                                                     | 22.03.2017 |
| Fundacja Bank Mleka Kobiecego z siedzibą w Warszawie, ul. Podkowy 128J, 04-937 Warszawa, NIP 118-205-65-43, zwaną dalej <b>Przekazującym</b> , reprezentowaną przez: | Fond Bank грудного молока, що зареєстрований за адресою ul. Podkowy 128J, 04-937 Warszawa, IPN 118-205-65-43, іменоване надалі <b>Ліцензіаром</b> або <b>Постачальником</b> , в особі:              |                                                             |            |
| Aleksandra Wesolowska – Prezesa Fundacji                                                                                                                             | Aleksandra Wesolowska (Aleksandra Wesolowska) – Президент Фонду                                                                                                                                     |                                                             |            |
| oraz                                                                                                                                                                 | Ta                                                                                                                                                                                                  |                                                             |            |
| Stowarzyszeniem Neonatologów Ukrainy z siedzibą 03150 Kyjów ul. Predslawinska 9, NIP 21708690, zwanym dalej <b>Odbiorcą</b> , reprezentowanym przez:                 | Асоціація Неонатологів України, що зареєстрована за адресою 03150, м. Київ, вул. Предславинська, 9, Ідентифікаційний код 21708690, іменоване надалі <b>Ліцензіат</b> чи <b>Одержувач</b> , в особі: |                                                             |            |
| Profesor Tatianna Konstantynowa Znamienska – Prezes Stowarzyszenia                                                                                                   | Професора Тетяни Костянтинівни Знаменської – Президент Асоціації                                                                                                                                    |                                                             |            |
| Strony uzgodniły                                                                                                                                                     | Домовились про наступне:                                                                                                                                                                            |                                                             |            |
| W Know-how wchodzi następujące dokumenty i rysunki:                                                                                                                  | Noi-хау, включає наступні документи і креслення:                                                                                                                                                    |                                                             |            |
| 1. Know-how dotyczące funkcjonowania banków mleka stanowi Program „Mamy mleko dla wcześniaka” wraz z załącznikami.                                                   | 1. Noi-хау стосовно функціонування банків молока, що становить Програму «Мамі грудне молоко для передчасно народженого» разом з додатками.                                                          |                                                             |            |
| 2. Karta Honorowej Dawczyni.                                                                                                                                         | 2. Облікова карта донора.                                                                                                                                                                           |                                                             |            |
| 3. Zgoda Honorowej Dawczyni na konieczne badania krwi i przekazanie mleka do banku mleka.                                                                            | 3. Згода донора на проведення необхідних досліджень крові та передачу молока до Банку грудного молока.                                                                                              |                                                             |            |
| 4. Obowiązkowa karta karmienia noworodka mlekiem z Banku Mleka Kobiecego.                                                                                            | 4. Облікова карта годування новонародженого молоком з Банку грудного молока.                                                                                                                        |                                                             |            |
| 5. Karta kontroli procesu pasteryzacji.                                                                                                                              | 5. Облікова карта контролю процесу пастеризації.                                                                                                                                                    |                                                             |            |
| 6. Schemat obiegu mleka od Honorowej Dawczyni do biorycy (specyficzny dla ośrodka) wraz z instrukcją transportu i przechowywania mleka.                              | 6. Схема обігу грудного молока від донора до реципієнту (специфічна для кожного закладу) разом з інструкцією транспортування та зберігання молока.                                                  |                                                             |            |
| 7. Zgoda rodziców na podanie dziecku mleka z Banku Mleka Kobiecego.                                                                                                  | 7. Згода батьків на годування дитини донорським молоком з Банку грудного молока.                                                                                                                    |                                                             |            |
| 8. Instrukcja odciążania i przechowywania pokarmu.                                                                                                                   | 8. Інструкція по відхилюванню (збору) та зберіганню грудного молока.                                                                                                                                |                                                             |            |
| <b>PRZEKAZUJĄCY / LICENZIAR</b><br>dr n. biol. Aleksandra Wesolowska                                                                                                 | <b>ODBIORCA / LICENZIAT</b><br>Prof. T.K. Znamienska                                                                                                                                                |                                                             |            |
| Aleksandra Wesolowska / Prezesa Fundacji / Prezydent Fondu                                                                                                           | Prof. T.K. Znamienska / Prezes Stowarzyszenia / Президент Асоціації                                                                                                                                 |                                                             |            |

700464830 v2

3

## Напрямки діяльності **Асоціації неонатологів** у створенні банків грудного молока в Україні

3. В травні 2017 року - **ініціатор** створення **Асоціації БГМ в Україні**, в даний час – юридичне оформлення громадської організації.
4. В жовтні 2017 року – підписання договору о співпраці між **Асоціацією БГМ України та Європейською асоціацією БГМ.**
5. В березні 2017 року – **ініціатор** створення Першого в Україні БГМ на базі Перинатального Центру м. Києва за підтримки голови Київської міської ради на чолі мера – **В. Кличка**. Проект благодійний, на його реалізацію залучено понад 300 000 євро. Охоплення банку – 8 пологових будинків та неонатогічних відділень дитячих лікарень м. Києва та Київської області\*.

**\* За рекомендаціями Європейської асоціації БГМ: на 30-35 000 новонароджених економічно доцільним є створення 1 БГМ.**

## Напрямки діяльності **Асоціації неонатологів** у створенні банків грудного молока в Україні

7. Підготовлені національні тренери-інструктори з БГМ.
8. У рамках проекту пройшли стажування та навчання у Польщі 3 фахівця ПЦ, які отримали відповідні сертифікати.
9. Створена нормативно-правова база для банків грудного молока в Україні.
10. Створена адаптована клінічна настанова з банків грудного молока.

# Функції Європейської та Національних асоціації банків грудного молока

1. Видача ліцензій на відкриття банків грудного молока.
2. Аудит якості та моніторинг роботи БГМ.
3. Навчання та тренінги.
4. Контроль відповідності БГМ до Європейських стандартів (оснащення, приміщення, скрінінг та інш.).
5. Статистична обробка даних та реєстр донорів.

# Логістика

1. Реєстрація та оформлення проекту створення БГМ в Україні
2. Проведення ремонтних робіт у приміщенні у повній відповідності до Європейських стандартів до БГМ
3. Спеціалізоване сертіфіковане оснащення за Стандартами Європейської асоціації БГМ
4. Забезпечення транспортуванням донорського молока
5. Отримання ліцензії від Європейської асоціації БГМ

5. Інформаційний супровід

6. Фінансове забезпечення роботи БГМ (енерго-, водопостачання, тест-симтеми для лабораторних досліджень жінок-донорів та грудного молока, закупівля витратних матеріалів, обслуговування оснащення витрати на транспортування тощо...)

# Основні питання при організації банку грудного молока

## ЗАГАЛЬНІ

- Донорське молоко
- Підбір донорів
- Декларація про стан здоров'я
- Серологічний скрінінг / інші обстеження
- Бактеріологічне дослідження ДМ
- Пастеризація ДМ
- Програмне забезпечення
- Мотивація донорів

## ЛОКАЛЬНІ

- Маркування / кодування
- Транспортування ДМ
- Організація роботи банку донорського жіночого молока
- Материнське зціджене молоко
- Техніка зціджування
- Правила гігієни
- Кімнати для зціджування молока
- Обробка грудного молока.  
Заморожування

# Практичні аспекти роботи з грудним МОЛОКОМ

- Заморожене власне молоко матері
- Донорське молоко
- Зберігання:  
Холодильники /  
Морозильна камера
- Розморожування \  
Зігрівання

## Оцінка поживної цінності молока

- власне молоко матері
- донорське молоко
- збагачення молока

## Збір молока

- Після того як донор успішно пройшов анкетування, співбесіду і здав всі необхідні аналізи (дійсні 3 місяці) він отримує «стартовий набір».
- У набір входить: молоковідсмоктувач, пляшки для зберігання молока, індивідуальні одноразові набори для зціджування, інструкції по збору і зберігання та інш.
- Після збору певної кількості молока, наприклад, за 3-5 днів до донору приїжджає кур'єр з компресорним автохолодильником, забирає молоко і привозить його в Банк грудного молока.

# Логістика

## **Аналіз / Пастеризація / Зберігання**

- У БГМ молоко проходить аналіз молока, ідентифікацію, пастеризацію.
- Після пастеризації молоко зберігається в замороженому вигляді (до 3 місяців).

## **Замовлення молока відділеннями / пологовими будинками і т.д.**

- Всі замовлення на грудне молоко отримує персонал БГМ через веб. портал, до якого дають доступ пологовим будинкам і лікарням регіону, в якому розташований БГМ, або за телефоном.
- Після підготовки замовлення в БГМ, молоко забирає кур'єр замовника, забезпечивши транспортування відповідно до вимог.

# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

## Зберігання донорського молока

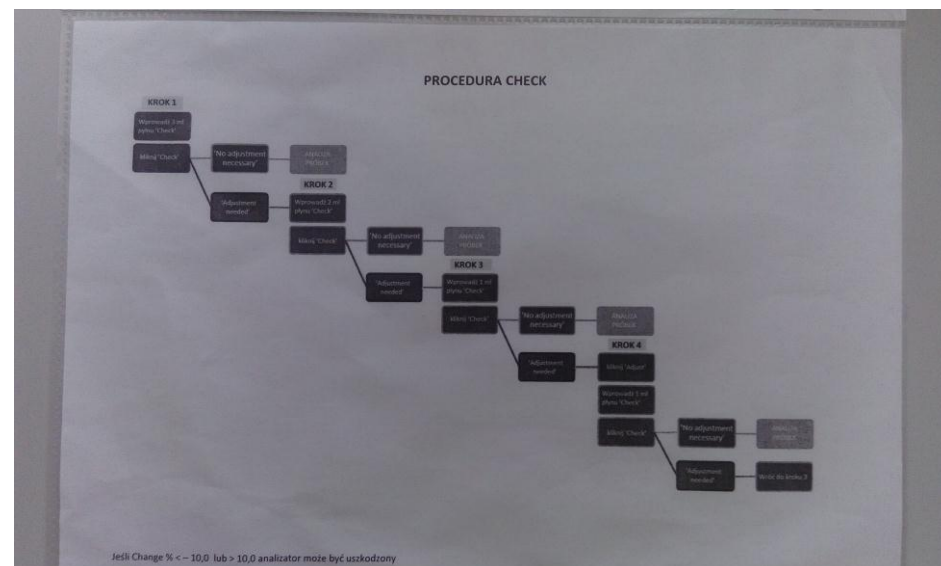
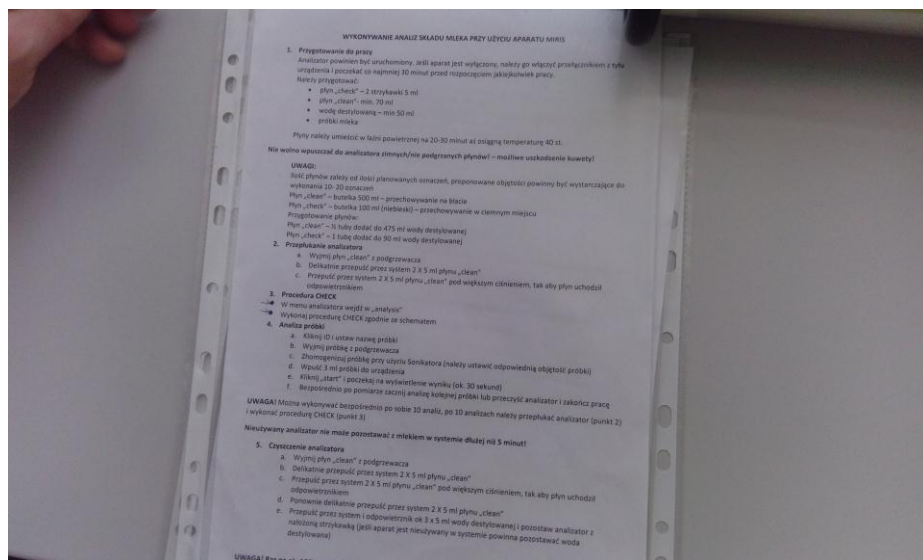


Холодильники (для донорського та пастеризованого молока) - 2 шт.

Морозильна камера — 1 шт.

# Банк грудного молока перинатального центру II рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

## Покрокова інструкція всього технологічного процесу



# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

## Процес пастеризації донорського молока



# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

## Оцінка поживної цінності молока



# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

## Оцінка поживної цінності молока



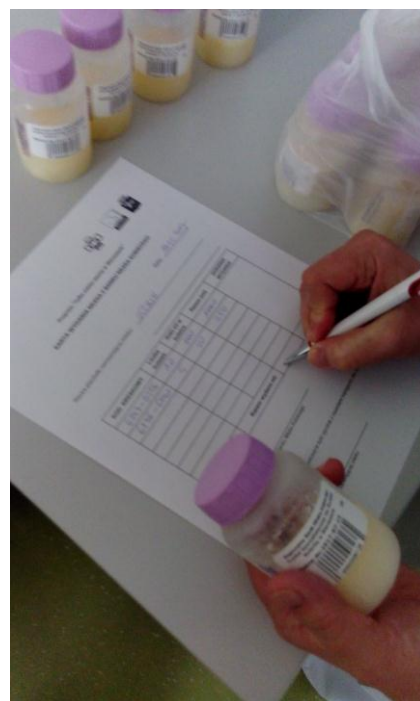
| ANALYSIS - HMA HOMOGENIZED MILK (1) |                 |
|-------------------------------------|-----------------|
| TEMP                                | 40.02°C         |
| HMA HOMOGENIZED MILK                |                 |
| Fat                                 | (g/100ml) 2.9   |
| Crude protein                       | (g/100ml) 1.1   |
| Carbohydrate                        | (g/100ml) 8.9   |
| TS                                  | (g/100ml) 11.1  |
| Energy                              | (kcal/100ml) 60 |
| True protein                        | (g/100ml) 0.9   |

Id Start Check Adjust Calb

Analysis - HMA HOMOGENI EN

# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

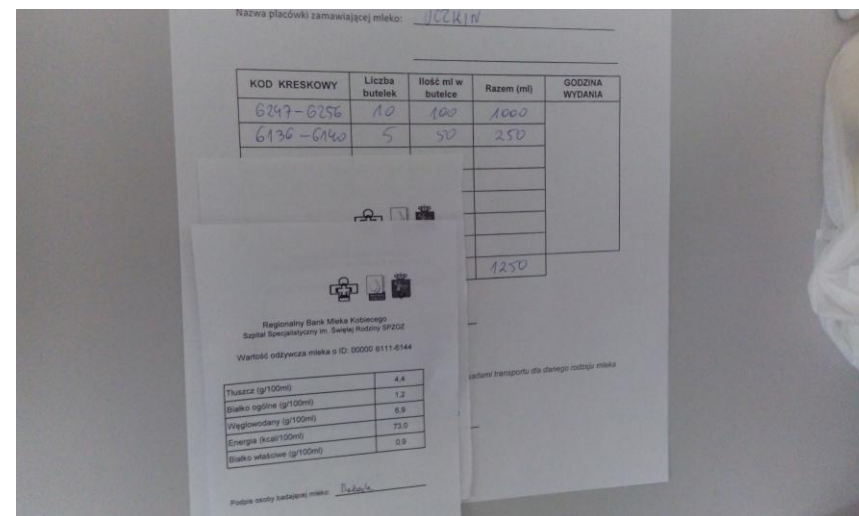
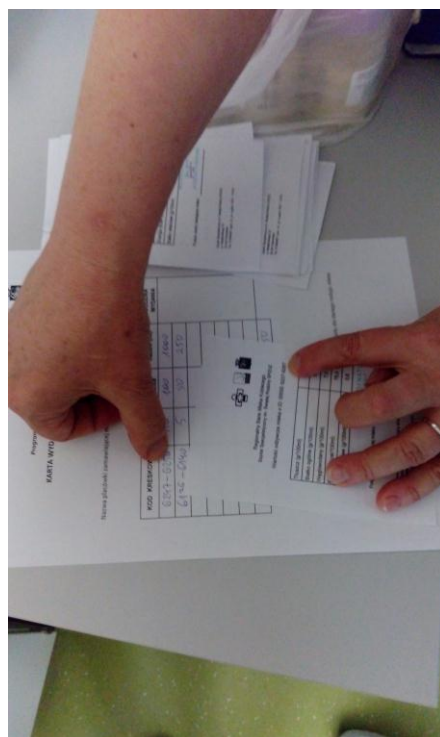
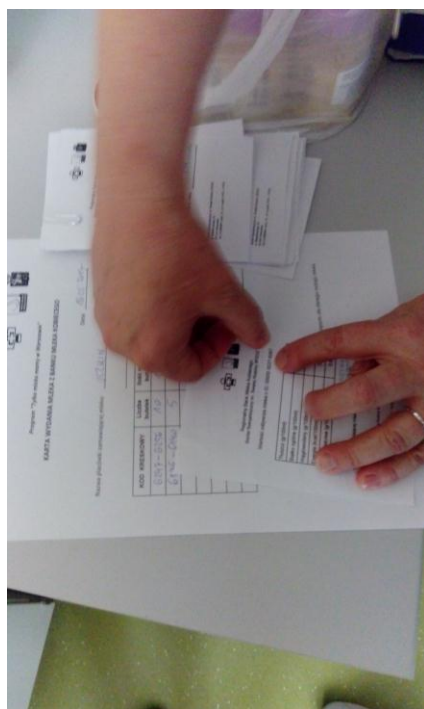
## Маркування / кодування



**Банк грудного молока перинатального центру  
ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)**

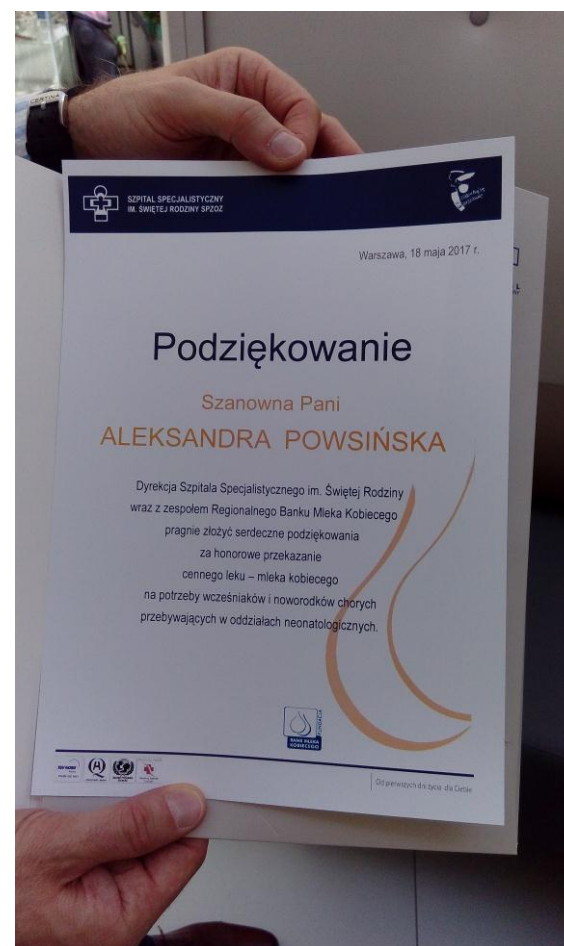
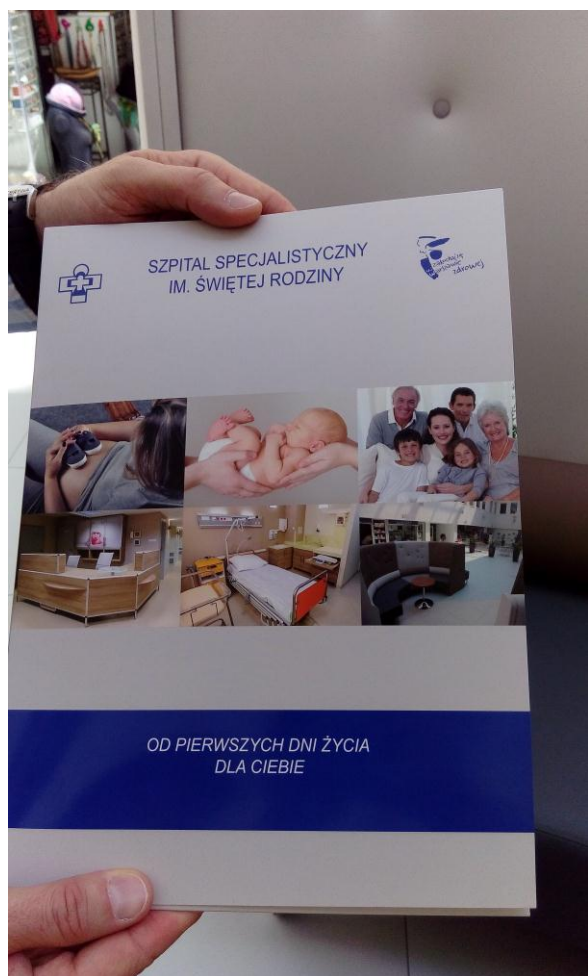
## Маркування / кодування

## Організація транспортування ДМ



# Банк грудного молока перинатального центру ІІ рівня “Свята родина”, м. Варшава (Польща)

Фінансова компенсація)))



**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!**